

Valtuutettu Timo Nurmio ym. aloite: Wärtsilän moottorin entisöinti ja sijoittaminen telakkarannalle.

WÄRTSILÄN MOOTTORIN ENTISÖINTI JA SIJOITTAMINEN TELAKKARANNALLA Wärtsilän telakka tunnettiin aiemmin nimellä Crichton-Vulcan, perustettu 1737. Telakka toimi joen kummallakin puolella. Wärtsilä-yhtymän haltuun Crichton Vulcan siirtyi 1935. Monien vaiheiden jälkeen moottorien valmistus lopetettiin Wärtsilän Turun tehtaalla vuonna 2004. Telakka toimi joen kummallakin puolella. Vuosien pressutuksen jälkeen Wärtsilän telakalla 1990-luvulla rakennettu jättimäinen dieselmoottori on tällä hetkellä yleisön nähtävänä. Kuitenkin moottorin sijoituspaikka telakkamiljööseen ja varsinainen kunnostus ratkaisematta. Moottori on odottanut vuosia entisöintiä ja lopullista sijoituspaikkaa historialliseen telakkamiljööseen. Telakkarannan varsin onnistunut uudisrakentaminen on saatu lähes päätökseen, samoin alueen miljöö alkaa olla suunnitelmien mukainen. Telakkarannassa henkii myös alueen alkuperäinen luonne. Tänä päivänä tätä näkymää symbolisoivat näkyvästi joen partaalla olevat punahyttiset Wärtsilä nosturit. Lisäksi on muita telakkatoimintaan kuvaavia elementtejä mm slipit. On ollut valitettavaa ja kiusallista, että Wärtsilän dieselmoottori on ollut vuosia peitettynä. Se on kuitenkin yhtä olennainen osa Telakkaranta symboloivaa kokonaisuutta. Asiaa viivyttymisessä on viitattu kustannuksiin erityisesti riittävän kestävä perustuksen rakentamiseksi raskaalle moottorille, mutta myös intohimoa on puuttunut, vaikka turkulaisten ja turistien virta alueella on lisääntynyt aivan olennaisesti. Nyt "kuorittu" dieselmoottori sijaitsee "väärässä" paikassa, koska se estää esimerkiksi Unionikadulta tullessa näköyhteyden joen toiselle puolelle, mm Suomen Joutsen ei tämän takia näy. Kaupungin tulisikin pikaisella aikataululla asiantuntijoiden näkemyksiin perustuen ratkaista dieselmoottorin lopullinen sijaintipaikka ottaen huomioon myös perustuksen rakentamiseen liittyvät seikat. Historiallisesti perustelluin paikka olisi entisen dieseltehtaan, nykyisten loft-asuntojen, edusta-alue lähellä aurajokea. Samalla tulisi käynnistää toimenpiteet itse dieselmoottorin entisöimiseksi museaaliseen tasoon. Yllä olevaan viitaten esitämme, että Turun kaupunki ryhtyy aktiivisiin toimiin Telakkarannalla olevan Wärtsilän dieselmoottorin lopullisen sijaintipaikan ratkaisemiseksi ja samalla itse moottorin entisöimiseksi. Wärtsilän moottorin entisöinti ja sijoittaminen Telakkarannalla Turun teollisen historian kunnioittaminen ja kulttuuriperinnön vaaliminen Wärtsilän dieselmoottorin kohtalo Turun Telakkarannalla on noussut viime vuosina keskustelujen keskiöön alueen uudistumisen ja kasvavan kaupunkiympäristön myötä. Vuosikymmeniä peitettynä presojen alla odottanut jättiläismäinen moottori on viimein tuotu esiin, mutta sen kunnostus ja lopullinen sijoittaminen ovat silti yhä ratkaisematta. Moottori itsessään on enemmän kuin pelkkä kappale teollisuushistoriaa se on Turun identiteetin, telakkayhteisön ja suomalaisen koneenrakennustaidon elävä muistomerkki. Tausta: Telakkarannan kehityskaari Turun Telakkaranta sijaitsee Aurajoen varrella, aivan kaupungin keskustan tuntumassa. Alueella toimi vuosikymmenten ajan Wärtsilän Turun telakka, joka oli aikanaan suomalaisen metalliteollisuuden ja laivanrakennuksen lippulaiva. Telakan punahyttiset nosturit ja massiiviset slipit ovat edelleen näkyvissä, muistuttaen alueen alkuperäisestä luonteesta. Telakkaranta on viime vuosina kokenut merkittävää uudisrakentamista, jonka myötä entinen teollisuusalue on muuttunut vetovoi-

maiseksi kaupunkimiljööksi, jossa historian kerrostumat limittyvät uuteen. Alueen uudisrakentaminen ja ympäristön kunnostaminen ovat edenneet suunnitelmien mukaisesti, mutta teollisen perinnön näkyvyys on ollut osin satumanvaraista. Vaikka telakkatoiminnan elementtejä on säilytetty, Wärtsilän dieselmoottorin kohtalo on jäänyt ratkaisematta. Moottori on odottanut vuosia entisöintiä ja lopullista sijoituspaikkaa, vaikka sekä turkulaisten että turistien virta alueella on kasvanut olennaisesti. Moottorin merkitys ja nykytilanne Wärtsilän 1990-luvulla rakennettu dieselmoottori on teknisesti ja historiallisesti merkittävä. Sen massiivisuus ja rakenne kertovat ajasta, jolloin telakkateollisuus oli Turun talouden ja identiteetin ytimessä. Moottori on symboli kaupungin menneestä suuruudesta ja osa sitä kokonaisuutta, joka tekee Telakkarannasta erityisen. On ollut kisallista, että moottori on ollut vuosia peitettynä. Se on kuitenkin yhtä olennainen osa Telakkarantaa symboloivaa kokonaisuutta kuin joen partaalla näkyvät nosturit ja slipit. Moottorin sijoituspaikka nykyisessä telakkamiljöössä on kuitenkin ongelmallinen se sijaitsee "väärässä" paikassa, estäen Unionikadulta tultaessa näköyhteyden joen toiselle puolelle, ja esimerkiksi Suomen Joutsen ei näy moottorin takaa. Moottorin siirtäminen ja entisöinti ovat viivästyneet pääasiassa kustannussyistä. Erityisesti kestävän perustuksen rakentaminen raskaalle moottorille on osoittautunut haastavaksi, mutta myös intohimon ja määrätietoisuuden puute asian ratkaisemiseksi on ollut ilmeistä. On kuitenkin selvää, että moottorin lopullinen sijoitus ja entisöinti museaaliseen tasoon vaatisivat aktiivisia toimenpiteitä kaupungilta ja asiantuntijoilta. Moottorin sijoituspaikan ratkaisu Kaupungin tulisi pikaisella aikataululla asiantuntijoiden näkemyksiin perustuen ratkaista dieselmoottorin lopullinen sijaintipaikka ottaen huomioon myös perustuksen rakentamiseen liittyvät seikat. Historiallisesti perustelluin paikka olisi entisen dieseltehtaan, nykyisten loft-asuntojen, edusta-alue lähellä Aurajokea. Tämä sijainti mahdollistaisi moottorin esille tuonnin osana telakkamiljöötä ja antaisi sille ansaitsemansa roolin alueen symbolina. Tämä ratkaisu vaatisi seuraavia toimenpiteitä: Moottorin siirto nykyiseltä paikalta lähemmäs Aurajoen rantaa ja entisen dieseltehtaan edustalle. Perustuksen suunnittelu ja rakentaminen kestävästi moottorin massan ja säilyttämään se turvallisesti vuosikymmeniä. Moottorin entisöinti museaaliseen tasoon, jolloin sen tekninen ja historiallinen arvo säilyy. Informatiivisen opastuksen lisääminen moottorin ympärille, jotta kävijät ymmärtävät sen merkityksen Turun ja koko Suomen teollisuushistoriassa. Entisöinti ja museaalinen arvo Moottorin entisöinti museaaliseen tasoon tarkoittaa perusteellista teknistä kunnostusta pinnat puhdistetaan, osat huolletaan ja mahdollisesti rikkiäiset komponentit korvataan alkuperäistä vastaavilla. Moottorin ympärille tulisi rakentaa opastava näyttely, jossa esitellään sen historiaa, teknisiä yksityiskohtia ja Wärtsilän merkitystä suomalaiselle koneenrakennukselle. Museaalinen restaurointi antaa moottorille uuden elämän ja mahdollistaa sen käytön oppimisympäristönä, teknisen innovaation esimerkkinä ja Turun telakkakulttuurin muistomerkkinä. Samalla se luo yhteyden vanhan ja uuden kaupunkiympäristön välille ja vahvistaa alueen identiteettiä. Turun kaupungin rooli ja tulevaisuuden näkymät Turun kaupungin vastuulla on varmistaa, että Telakkarannan teollinen perintö säilyy näkyvänä ja elävänä osana kaupunkikulttuuria. Wärtsilän dieselmoottorin entisöinti ja sijoittaminen ovat konkreettisia toimia, joilla kaupunki voi osoittaa arvostusta omalle historialleen. Aktiiviset toimenpiteet ja asiantuntijoiden mukaan ottaminen mahdollistavat sekä teknisesti että kulttuurisesti kestävän ratkaisun. On tärkeää, että kaupungin päätöksenteko perustuu yhteistyöhön, jossa mukana ovat niin museoviranomaiset, tekniset asiantuntijat kuin alueen asukkaatkin. Moottorin kohtalo ei ole vain tekninen kysymys, vaan osa laajempaa kaupunkikuvaa ja identiteettiä. Samalla entisöity dieselmoottori voi toimia vetovoimatekijänä, jo-

Kaupunginvaltuusto

22.9.2025

ka lisää alueen kiinnostavuutta ja houkuttelee vierailijoita tutustumaan Turun teolliseen historiaan. Näin Telakkaranta säilyttää omaleimaisuutensa ja kehitty kaupunkilaisten ja turistien suosimaksi kulttuurikohteeksi. Johtopäätökset Wärtsilän dieselmoottorin entisöinti ja sijoittaminen Telakkarannalla on tärkeä osa Turun teollisen perinnön vaalimista. Moottorin museaalinen kunnostus ja näkyvä sijoittaminen osaksi telakkamiljöötä luovat yhteyden menneeseen, vahvistavat alueen identiteettiä ja tarjoavat oppimisympäristön tuleville sukupolville. Telakkarannan uudisrakentaminen on tuonut alueelle uutta elämää, mutta teollisen historian muistomerkit ansaitsevat paikkansa myös tulevaisuudessa. Wärtsilän moottori edustaa suomalaista koneosaamista ja Turun telakkakulttuuria sen tarina on osa kaupungin tarinaa, ja siksi sen kunnostus ja sijoittaminen ovat toimenpiteitä, joilla Turku kunnioittaa omaa historiaansa ja rakentaa identiteettiään tulevaisuutta varten. Esitämme, että Turun kaupunki ryhtyy viipymättä aktiivisiin toimiin Telakkarannalla olevan Wärtsilän dieselmoottorin lopullisen sijaintipaikan ratkaisemiseksi ja samalla itse moottorin entisöimiseksi museaaliseen tasoon. Näin turvataan sekä teknisen että kulttuurisen perinnön säilyminen osana elävää kaupunkia, joka arvostaa juuriaan ja uskaltaa katsoa rohkeasti tulevaan.

Nurmio Timo (SDP)

Kannattajat (25 kpl)

Kallio Nina (SDP)
Ali Alas (SDP)
Vörlund-Wallenius Terhi (VIHR)
Helin Perttu (KESK)
Koiranen Sara (VAS)
Maaskola Mika (SDP)
Bell Claire (VAS)
Uusitalo-Heikkinen Mervi (VAS)
Lindén Aki (SDP)
Gërmizaj Agon (SDP)
Jäppinen Jonnamiia (SDP)
Ahmadi Berhan (SDP)
Eloranta Eeva-Johanna (SDP)
Saarinen Jaana (SDP)
Karjalainen Riitta (KESK)
Lahti Mari (SDP)
Artesola Nina (VAS)
Vähä-Heikkilä Matti (VIHR)
Niinivirta Pirjo (PS)
Toivari Henry (SDP)
Lintunen Ville (SDP)
Salari Tawar (SDP)
Hersi Muhiadin (VAS)
Diop Paco (VAS)
Yrttiaho Johannes (VAT)